

Školní rok 2021/2022

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení vyžaduje náročnou práci s žákem, velmi často v součinnosti s rodinou žáka. Školní neúspěšnost je obrazem i důsledkem individuálních rozdílů, jednak v osobnosti žáků (např. v úrovni a struktuře nadání, charakteru, zájmu o učení, v emotivitě, motivaci, harmoničnosti či disharmoničnosti osobnosti), jednak v oblasti jejich výkonnosti ve škole a v jejich rodinné výchově.

Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv. Mezi nejčastější příčiny neúspěchu ve vzdělání patří:

- školní nezralost
- včasné nerozpoznané smyslové vady - sluchu (v souvislosti s tím řeči), zraku; odchylka v celkové úrovni inteligence
- poruchy učení, poruchy chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění
- častá krátkodobá absence
- onemocnění žáka
- dlouhodobá absence
- záškoláctví či skryté záškoláctví
- náročná životní situace
- vyluka prezenční výuky – negativní dopady do studijních návyků a vzdělání
- odlišné sociokulturní prostředí.

Zjišťování příčin neúspěšnosti žáka

Na naší školu jsou přijímáni žáci na základě doporučení školských poradenských zařízení s přiznaným stupněm 3 a více, někteří mají v doporučení individuální vzdělávací plán. Podpůrná opatření obsažená v doporučení jsou pro učitele povinným a významným vodítkem pro práci s jednotlivými žáky. Všechna doporučená podpůrná opatření jsou k nahlédnutí v katalogových listech žáků a vyučující jsou povinni se s nimi seznámit a ve výuce je uplatňovat. Na změny v doporučení v průběhu školního roku jsou upozorňováni prostřednictvím výchovného poradce a třídních učitelů, kteří zajišťují komunikaci s odbornými pracovníky školských poradenských zařízení. I přes dodržování předepsaných podpůrných opatření a individuální přístup se může u některého z žáků vyskytnout školní neúspěšnost.

Při zjišťování příčin neúspěšnosti žáka na naší škole pobudeme postupovat ve vzájemné spolupráci: třídní učitel - asistent pedagoga (pokud je do třídy přiřazen) - žák - ostatní vyučující - výchovný poradce - školní metodik prevence – školní psycholog - vedení školy - ostatní pedagogičtí pracovníci - zákonní zástupci. Podle povahy příčin také další instituce - SPC, PPP, SVP, OSPOD, lékaři a Policie ČR.

Zjišťování příčin školní neúspěšnosti žáka bude probíhat:

- pozorováním jako diagnostickou metodou
- diagnostickým rozhovorem se žákem a zákonnými zástupci
- analýzou rozhovoru a formováním možností náprav.

V případě poklesu hodnocení je třeba přistoupit k řešení neúspěšnosti:

Vyučující předmětu, ve kterém žák selhává, probere situaci nejdříve se žákem a podle zájmu navrhne opatření (individuální konzultace, časový a obsahový plán ověřování vědomostí), informuje třídního učitele. U žáků s vysokou absencí v předmětu bude včas nabídnuta podpora zvládání zameškané látky.

Třídní učitel informuje prostřednictvím systému Bakaláři o prospěchu žáka zákonného zástupce žáka. Následně podle potřeby zajišťuje společné schůzky vyučujících a zákonného zástupce žáka. Třídní učitel během školního roku vyhodnocuje nastavená podpůrná opatření.

Výchovný poradce se zúčastňuje dalších jednání se zákonnými zástupci a třídními učiteli, jestliže se prospěch nezlepšil. Pokud se vyskytne potřeba upravit podpůrná opatření žáka ve výuce, kontaktuje školské poradenské zařízení. Individuálně konzultuje nedostatečné studijní výsledky s žákem, třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu.

Na základě dohody s vyučujícím předmětu, kde je žák neúspěšný, bude žákovi umožněno:

- individuální opakované vysvětlení učiva
- ověřování menšího objemu učiva po částech
- ověřování takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější
- stanovení přesného data ověřování zadaného učiva
- navržení časového plánu - rozsah učiva a časový úsek
- konkrétní, stručné a srozumitelné zadání s ohledem na schopnosti a možnosti žáka.

Ve vyučovací hodině bude neúspěšnému žákovi umožněno a zajištěno:

- zvýšená pozornost, průběžné sledování činnosti žáka
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- jasné a stručné pokyny
- ověření pochopení zadání, informace nebo pokynu
- pomoc se zahájením práce a průběžná kontrola a ujištění žáka o správném postupu
- předem stanovený rozsah práce k hodnocení
- názorné pomůcky, přehledy učiva
- začlenění žáka do kolektivu vhodným způsobem (např. týmová spolupráce)
- vedení žáka k samostatnému požádání o pomoc, pokud si neví rady.

Ověřování znalostí a pochopení učiva:

- ústní formou - frontální opakování, ústní zkoušení, formou referátu...(na základě domluvy s vyučujícím daného předmětu)
- písemným prověřováním znalostí - kontrola sešitů, pracovních listů a sešitů (na základě domluvy s vyučujícím daného předmětu)

Zvýšená spolupráce s rodinou žáka

Zlepšení školních výsledků žáka je společným cílem pedagogických pracovníků, žáků a jejich zákonných zástupců a společně se musí důsledně podílet na předem stanovených postupech. Důležitá je domácí příprava, která navazuje na vzdělání ve škole a je zaměřena na procvičování probraného učiva a jejím cílem je:

- rozvoj smyslu plnění povinností

- procvičování probraného učiva
- ověření si své úrovně pochopení učiva
- rozvoj schopnosti samostatně pracovat
- doplnit si zameškané učivo.

Třídní učitelů a vyučující daného předmětu si po dohodě se zákonnými zástupci sjednají časové rozmezí a přesné datum schůzek k průběžnému vyhodnocování dílčího pokroku či pokračujícího neúspěchu.

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti

Konkrétní formy práce se žáky naší školy:

- včasná diagnostika SPU
- úzká spolupráce s SPC, PPP a zákonnými zástupci
- stěžejní je dodržovat všechna podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením (PPP, SPC), zadávání pravidelných úkolů, dílčích úkolů odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- pomoc zákonným zástupcům se zajištěním odborných vyšetření
- tvorba IVP, které vycházejí z konkrétních potřeb žáka
- pravidelné hodnocení efektivity vzdělání podle IVP, přínos a osobní posun dítěte
- individuální přístup k žákům, respektování individuálního pracovního tempa, posílení motivace žáků
- nabídka individuálních konzultací po vyučování i před vyučováním
- Národní plán doučování - podpora žáků ohrožených školním neúspěchem
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- pro zjišťování úrovně žakovských vědomostí se volí takové formy a druhy ověřování znalostí, které odpovídají schopnostem žáka
- zaměření se na pozitivní výkony žáka v hodnocení a podpora poznávací motivace k učení
- nezdůrazňují se jednostranné nedostatky a chyby žáka
- při klasifikaci a hodnocení se přihlíží ke SPU - kombinace slovního hodnocení a známek
- respektování zdravotních postižení jednotlivých žáků.

Podněcování a podporování sebedůvěry žáka

Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení na míře sebedůvěry. Důležité je, aby dítě mělo kladný vztah a dostatečně si uvědomovalo svoji vlastní jedinečnost a důležitost. Takový přístup pak výrazně kladně ovlivňuje jeho postoj ke školní práci

Nízká míra sebedůvěry brání k dosažení očekávaných výsledků. Dítě je nejisté, má velké obavy z případného selhání, větší sklon k úzkostem. Špatné sebehodnocení je příčinou toho, že dítě přestává usilovat o dobrý prospěch a na školní práci rezignuje. Dalším faktorem selhání žáka je špatný postoj ke škole nebo nedostatek motivace.

K prioritám ve výchovných a vzdělávacích strategiích naší školy patří podpora a podněcování sebedůvěry žáků, a to především:

- klademe na žáky přiměřené nároky
- posilujeme jejich kompetence (zdůrazňujeme jejich pozitivní stránky)
- jsme našim žákům osobně nápomocni a máme radost z jejich úspěchů
- začleňujeme do zkušeností dítěte roli úspěchu a umožňujeme jeho dosažení
- pomáháme jim nacházet alternativní řešení a rozvíjet návyky pro lepší zvládnání problémů
- oceňujeme jejich jedinečnost a vyhýbáme se srovnání
- pomáháme jim s přijetím sebe samých
- oceňujeme schopnost vcítit se do pocitů druhých
- dbáme na smysl pro zvědavost
- umožňujeme žákům vyslovit vlastní názory
- motivujeme je ke školní práci.

V Šumperku dne 1. 9. 2021 zapsala Mgr. V. Davidová.